

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2015. gada 27. februārī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneši Kaspars Balodis un Kristīne Krūma,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 16/2015),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. Atzīt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2007. gada 12. decembra lēmumu Nr. 592 „Par elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodiku saistītajiem lietotājiem” (turpmāk – Metodika) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 64. un 105. pantam;

1.2. Atzīt Metodiku par neatbilstošu Elektroenerģijas tirgus likuma 33. panta trešajai daļai;

1.3. Atzīt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes (*datums*) lēmumu Nr. (*numurs*) „Par atļauju publiskajam tirgotājam noteikt elektroenerģijas diferencētos tarifus” (turpmāk – lēmums Nr. (*numurs*)) par neatbilstošu Satversmes 64. un 105. pantam;

1.4. Atzīt lēmumu Nr. (*numurs*) par neatbilstošu Elektroenerģijas tirgus likuma 33. panta trešajai daļai;

1.5. Atcelt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (*datums*) rīcības sēdes lēmumu (*lēmuma Nr.*);

1.6. Atcelt Administratīvās apgabaltiesas (*datums*) spriedumu lietā (*lietas Nr.*).

2. Ar Metodiku apstiprināta elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodika saistītajiem lietotājiem. Savukārt ar lēmumu Nr. (*datums*) citastarp piešķirta atļauja akciju

sabiedrībai "Latvenergo" noteikt elektroenerģijas diferencētos tarifus saistītajiem lietotājiem.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Pieteikumā ir apstrīdēta Metodikā ietverto normu atbilstība divām Satversmes normām un vienai likuma normai. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Līdz ar to pieteikuma 1.1. un 1.2. punktā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Kolēģijas lēmuma 1.3. un 1.4. punktā minētajā prasījumā Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu izvērtēt tiesību akta – lēmuma Nr. (*numurs*) – atbilstību Satversmes 64. un 105. pantam, kā arī Elektroenerģijas tirgus likuma 33. panta trešajai daļai.

Tomēr Pieteikumā nav pamatots tas, ka lēmums Nr. (*numurs*) būtu uzsakāms par normatīvo tiesību aktu. Arī pašā lēmumā norādīts, ka tas ir pārsūdzams administratīvajā tiesā.

Savukārt kolēģijas lēmuma 1.5. un 1.6. punktā minētajā prasījumā Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu izvērtēt administratīvo tiesu nolēmumu atbilstību Satversmes 64. un 105. pantam, kā arī Elektroenerģijas tirgus likuma 33. panta trešajai daļai.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka saskaņā ar Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 1. un 16. pantu iestādes vai vispārējās jurisdikcijas tiesu veiktās tiesību normu interpretācijas, piemērošanas vai pierādījumu pārbaudes pārvērtēšana nav Satversmes tiesas

kompetencē (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 21. oktobra sprieduma lietā Nr. 2002-05-010306 secinājumu daļas 7. punktu un 2009. gada 3. jūnija sprieduma lietā Nr. 2008-43-0106 12. punktu*).

Līdz ar to kolēģijas lēmuma 1.3. līdz 1.6. punktā minētie prasījumi nav piekritīgi Satversmes tiesai, jo Satversmes tiesas kompetencē neietilpst tiesības izvērtēt valsts pārvaldes lēmumu vai administratīvo tiesu nolēmumu tiesiskumu.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona, Satversmē noteikto pamattiesību aizskārums gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem administratīvo tiesu nolēmumiem izriet, ka Metodiku Pieteikuma iesniedzējam ir piemērojusi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija ar savu (*datums*) lēmumu.

Līdz ar to Metodika ir skārusi Pieteikuma iesniedzēja pamattiesības, un viņš ir tiesīgs iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Šā panta ceturtais daļas pirmais teikums paredz: pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

No pieteikuma ir secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem aizstāvēt savas pamattiesības. Proti, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas lēmums, ar kuru Pieteikuma iesniedzējam tika piemērota Metodika, tika pārsūdzēts Administratīvajā apgabaltiesā. Savukārt Administratīvās apgabaltiesas spriedums tika pārsūdzēts Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, kura (*datums*) rīcības sēdes lēmums lietā [...] nav pārsūdzams.

Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2015. gada 6. februārī.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs nav ievērojis sešu mēnešu termiņu pieteikuma iesniegšanai un pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtais daļas pirmā teikuma prasībām.

8. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst arī citām prasībām, kas noteiktas Satversmes tiesas likumā. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 1. punkts citastarp paredz, ka pieteikumā nepieciešams juridiski pamatot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiskā spēka tiesību normai. Savukārt saskaņā ar

Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu un sestās daļas 1. punktu pieteikumā personai ir jānorāda un jāpamato tās pamattiesību aizskārums, proti, ka apstrīdētā norma tieši konkrētajam pieteikuma iesniedzējam viņa tiesiskajā situācijā rada Satversmē noteikto pamattiesību aizskārums.

8.1. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Metodika neatbilstot Satversmes 105. pantam, jo tā paredzot nesamērīgu personas īpašumtiesību ierobežojumu.

Lai izvērtētu kādas tiesību normas atbilstību Satversmes 105. pantam, nepieciešams noskaidrot ne tikai to, vai tiesību norma ierobežo kādas personas tiesības uz īpašumu, bet arī to, vai šāds ierobežojums noteikts ar likumu, vai tam ir leģitīms mērķis un vai tas atbilst samērīguma principam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 12. – 19. punktu, 2008. gada 22. decembra sprieduma lietā Nr. 2008-11-01 secinājumu daļu un 2009. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. 2008-34-01 16. – 24. punktu*).

Turklāt, norādot, ka tiesību norma ierobežo kādas personas tiesības uz īpašumu, ir nepieciešams konstatēt cēloņsakarību starp apstrīdēto normu un konkrētām personām radītajām negatīvajām mantiskajām sekām (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 17.3. punktu*).

Pieteikumā šāds pamatojums nav ietverts.

Līdz ar to prasījums par Metodikas atbilstības izvērtēšanu Satversmes 105. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

8.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Metodika neatbilstot Satversmes 64. pantam, jo tiesības regulēt Metodikā ietvertos jautājumus esot demokrātiski leģitimēta likumdevēja kompetencē, bet nevis valsts pārvaldes iestādes – Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas – kompetencē.

Satversmes tiesa, interpretējot Satversmes 64. pantu, ir atzinusi, ka prasība, lai likumdevējs pats likumdošanas ceļā izšķirtu visus jautājumus, mūsdienu sabiedrības komplicētajos dzīves apstākļos ir kļuvusi grūti īstenojama. Iemesls atkāpei no prasības, ka likumdevējam visi jautājumi pilnībā jāizšķir pašam, ir efektīvāka valsts varas īstenošana, likumdevējam likumdošanas procesā izlemjot tikai svarīgākos jautājumus, bet detalizētākai tiesību normu izstrādāšanai pilnvarojot Ministru kabinetu vai citu valsts institūciju (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 9. oktobra sprieduma lietā Nr. 2007-04-03 15. punktu*).

Ministru kabineta kompetencē ir izpildvaras darbības, tostarp arī ārējo normatīvo aktu izdošana gadījumā, kad likumdevējs speciāli tam ir pilnvarojis izpildvaras institūciju. Ministru kabinetam vai citai institūcijai var uzdot likuma ieviešanai dzīvē nepieciešamā regulējuma izstrādāšanu, lai tiktu detalizēta likumā ietvertā politiskā griba vai noteikta likuma īstenošanas kārtība. Šādos normatīvajos aktos nedrīkst ietvert tiesību normas, kas

nav uzskatāmas par palīglīdzekļiem likuma normas īstenošanai (*sk. Satversmes tiesas 2001. gada 3. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2000-07-0409 secinājumu daļas 5. punktu, 2006. gada 16. oktobra sprieduma lietā Nr. 2006-05-01 10.4. punktu un 2007. gada 9. oktobra sprieduma lietā Nr. 2007-04-03 14. punktu*).

Nosacījums, ka likumā jābūt gan tieši ietvertam pilnvarojumam izdot citus normatīvajos aktos, gan norādītiem šo normatīvo aktu galvenajiem virzieniem, izriet no prasības, lai likumdevējs pats izšķirtu tikai svarīgākos sabiedrības dzīves jautājumus (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 21. novembra sprieduma lietā Nr. 2005-03-0306 10. punktu*).

Pieteikumā nav ietverts juridiskais pamatojums tam, ka Metodikā regulētos jautājumus būtu pienākums regulēt likumdevējam un ka Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, pieņemot Metodiku, būtu ietiekusies likumdevēja kompetencē.

Līdz ar to prasījums par Metodikas atbilstības izvērtēšanu Satversmes 64. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

8.3. Pieteikuma iesniedzējs arī uzskata, ka Metodika neatbilstot Elektroenerģijas tirgus likuma 33. panta trešajai daļai. Tomēr pieteikumā nav ietverti juridiski apsvērumi, kas pamatotu šādu Pieteikuma iesniedzēja apgalvojumu.

Līdz ar to arī prasījums par Metodikas atbilstības izvērtēšanu Elektroenerģijas tirgus likuma 33. panta trešajai daļai neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 16/2015).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 4. kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš